

Historie hydrologických extrémů na území Čech, Moravy a Slezska

Povodně na Vltavě
Povodně postihly hlavně střední Vltavu, rychle naplnily nádrže Vltavské kaskády a v Praze vystoupaly na úroveň Q_{20} až Q_{50} .

Přívalové povodně
Od 24. června do 5. července na území ČR vyskytly přívalové povodně, nejvíce na severovýchodě území, v jižních a v severních Čechách.

Povodeň v srpnu 2002
Povodeň překonala v Praze všechny předchozí případy od roku 1432, díky novým mobilním bariérám nepronikla však voda na Staroměstské náměstí.

Nejvýznamnější suché období 20. století
Nad hladinu vystoupily všechny tzv. „hladové kameny“, v Kadani, Děčíně, Dolním Žlebu, Tachlovicích a Pírně.

Stoletá povodeň
Příčinné srážky této povodně měly podobné rozložení jako v r. 2002. Do roku 2002 to byla asi nejvíce připomínaná pražská povodeň. Není divu, protrhla Karlův most, a to přesto, že vodní stav byl asi o 50 cm nižší než za povodní v letech 1784 a 1845.

Vyvrcholení hydrologického sucha
Suché období v 60. letech 19. století hydrologicky vyvrcholilo v roce 1874, kdy průtok Vltavy v Praze poklesl na ca $15 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, přitom vodní stav –20 cm a průtoky kolem $25 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a nižší se v Praze udržovaly celkově asi po 50–60 dní.

Velká jarní povodeň v březnu 1845
Povodeň zasáhla celé Čechy, maximální průtok v Děčíně dosáhl $5\,600 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, tedy o $900 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ více než za povodně v roce 2002.

Katastrofální povodeň na Sázavě
V červenci obrovská povodeň na Sázavě, zahynulo 200 lidí, výška vody byla vyznačena plastikou Bradáče v Havlíčkově Brodě.

Nejstarší věrohodný záznam o suchu na Hladovém kameni v Děčíně

Katastrofální příval v Karlových Varech
Rok 1582 přinesl několik povodňových epizod. Ta nejznámější je spojena se zpusťšením Karlových Varů. Příležitostný tisk o této legendární povodni se stal dobovým „bestsellerem“. Zároveň grafika k této povodni, je asi nejstarší obrazový doklad o povodni v Čechách.

Katastrofální povodeň
Povodně toho roku byly v březnu, srpnu a v prosinci. Příčinou největší srpnové povodně byly silné, několikadenní deště. V Praze byl protržen Karlův most a zatopeno Staroměstské náměstí, a to až nad radnici. K podobné situaci již nikdy od té doby nedošlo. Povodeň v Praze byla srovnatelná či větší než v r. 2002.

První věrohodná zmínka o povodni
První věrohodná zmínka o povodni byla zprostředkovaná kronikářem Kosmou (1045?–1125). Kosmas byl zřejmě osobním svědkem události. Podle něj voda vystoupila do výšky více než 5 m (po převodu z pražských loktů) nad podlahu tehdejšího dřevěného mostu.

Tisícileté dějiny Prahy potvrzují, že povodně a extrémní jevy nepřicházejí pravidelně. Proto odborníci hovoří o obdobích „povodňového klidu a neklidu“. Z období „klidu“ jsme přešli do období, kdy je povodní více v letech 1997 a 2002. Období neklidu přicházejí náhle a bez varování, ve všech historických obdobích lidé reagovali stejně. Povodně se objevují i ve výtvarných a dramatických dílech, románech a básních. Jeden příklad za všechny, strašlivá povodeň v Praze roku 1598 inspirovala anglickou básnířku Vestonii k zachycení okamžité atmosféry povodně:

Rozzlobené nebe přivedlo oblaka těžká deštěm.

Vltava se vzdouvá a přelévá břehy.

Voda zaplavuje pláň a unáší vše sebou: plody polní,

dřevo i nářadí, muže i ženy.

V ulicích města se plaví čuny,

ryby pronikají do kostelů.

Bože, Ty Kdož zkrotíš příšery mořské i zlost žvlů,

nech tuto pohromu přejít.

Jako zajímavost uvedme, že Alžběta Johana Vestonie (1581–1612), byla dcerou slavného magistra Kellyho.

Zimní povodeň v r. 1845 přinesla i situace úsměvné. Ač se to nezdá, jednu z nich dokládá dobový akvarel. Scéna se odehrála v dnešní ulici Karoliny Světlé. Ve svých vzpomínkách ji též popsal J. V. Frič. Vrcholně humorou situací bylo pro něj, tehdy mladého studenta, chování Jana Jungmana, tehdy gymnaziálního profesora a pokladníka Národního muzea, který vykloněn z okna (pozdější Slovanské kavárny) servilně zdravil kolem plujícího Arcivévodu Stěpána hláskou troubou vyrobenou z kartonu. Akvarel zachycuje situaci o několik minut později, kdy si roztržitý pokladník vzpomněl co chvíli na jinou součást důležitého proviantu a poutal tak na sebe pozornost obětavého místodržitele.

